

IDŐUTAZÁS A 2010-BEN 100 ÉVES DÉLMAGYARORSZÁGGAL: 1974 (65. RÉSZ)

„Felszabadulási sorozat” 30 évről

Harmincöt hét múlva lesz 100 éves az 1910. május 22-én útjára bocsátott Délmagyarország. Lapunk e jubileuma alkalmából, mintegy visszazárlásként, időutazásra hívjuk olvasóinkat: hétről hétre egy-egy esztendő újságtérképét átlapozva fölvilantjuk, milyennek láttatta a világot, az országot, a régiót, Szegedet – a Délmagyarországot. A magyar vidék legpatinásabb lapja sorozatának hatvanötödik állomása: 1974.

CSONGRÁD MEGYE
ÚJSZÁSI ILONA

Az augusztus 4-én kezdődő új sorozatunk „Szeged múltját és jelenét” villantja föl – „tisztelgve ezzel is felszabadulásunk évfordulójának”.

TÍZ FEJEZET. „Szeged népe” lehetne az első rész címe, mert „pákások, halászok, pásztorok, földművesek, mesteremberek, munkások életéről, küzdelmeiről szól” – írja a bevezetőben a szerkesztő, *Fehér Kálmán*. Írnak az ipar távlatairól, Szeged érrendszeréről, a folyó felett feszülő hidakról, a kórházokról és klinikákról, a tudomány bástyáiról, a szegény-

Kronológia: 1974

Február 2.: VI. Pál pápa Lékai László címzetes püspököt ki-nevezi esztergomi, Kádár László Gábor püspököt veszp-rémi apostoli kormányzóvá.

Február 13.: Szolnycin Nobel-díjas orosz íróit kitoloncolják a Szovjetunióból.

Június 22.: Megnyílt a chicago-i Sears Tower – a világ legmagasabb felhőkarcolója lett.

Július 10.: Fock Jenő miniszterelnök egynapos látogatása Csongrád megyében.

November 23–24.: G. Ford amerikai elnök és L. Brezsnyev szovjet főtthkar találkozik Vlagyivosztokban: megállapodnak a hadászati atomeszközök további csökkentéséről.

November 24–27.: Szegeden az V. országos úttörőparlament.

ségből a jólétebe vezető útról, a politizáló városról és Szeged barátairól. A szerzők között újságírók – így például Sz. Simon István, *Gazdag István*, *Szávay István*, *Szöke Mária*, de több, a lapban rendre publikáló külsős, így *Juhász Antal* néprajzkutató, *Péter László* irodalomtörténész, *Tóth Béla* író-könyvtárigazgató, *Oltvai Ferenc* levéltáros, *Kulka Eszter* művelődéstörténész neve is feltűnik. Az írott szót *Ács S. Sándor*, dr. *Benedek László*, *Buzsáki Ferenc*, *Liebmán Béla*, *Somogyi Károlyné* fotója illusztrálja.

A MÁSODIK RENESZÁNSZ. A magazinsorozat harmadik része: „tisztelgés az építőmunkások és a mérnökök előtt”. Mert az elmúlt három évtized „a második reneszánsz” Szeged építészettörténetében.

A Sellőház „talán első volt a sorban” – a modern épületek leltárának készítője szerint. A három évtized városépítésének főbb állomásait öt fotó illusztrálja, az egyik alatt állítjuk: „Különösen jól sikerült az Oskola utca végét lezáró 'olajosház.’” De azt is mondjuk, hogy „Újszeged is igen sokat fejlődött a közelmúlt éveiben. A Tisza túlsó partja valóban egyre inkább a Belváros részévé válik”.

„Tarjának máris 19 ezer lakója van.” A megdöbbentő adatot táblázat egészíti ki a lakásépítésről. Ebből kiderül, hogy míg 1954-ben 103, 1964-ben 1078, 1973-ban 1826 lakás épült Szegeden.

„A várost a rendezési terv úgy méretezte”, hogy Szeged 1983-ig 180 ezer, az ezredfordulón 210 ezer lakos „befogadására legyen alkalmás”. A teljesítmény elismeréséül Szeged kitüntetett építészeinek nevét is közöljük: az élen a két Ybl-díjas: *„Borvendég Béla*, 1960, *Tarnai László* 1968”.

„Kiemelt felsőfokú központként” tekintenek városukra a döntéshozók. „Míg korábban a Gazdasági Bizottság határozata alapján Szeged (Debrecennel, Győrel, Miskolccal, Péccsel

Tarján. Az olajvárosként is emlegetett panelnegyednek máris 19 ezer lakója van. FOTÓ: SOMOGYI KÁROLYNÉ

egyetemben) Budapest ellenpólusaként szerepelt az országos fejlesztési tervekben, újabban a Minisztertanács által 1971-ben

Ez a fő téma, állapíthatjuk meg akkor is, ha csak egyetlen negyedek cikktermését szemrevételezzük.

Arcél: Halász Miklós (1946–2006). A szegedi Halász Miklós szülővárosában járta iskoláit, 1969-ben szerzett magyar-történelem szakos diplomát a JATE-n. Szávay István írta róla a nekrológban: „Halász Miklós – már profi újságíróként – az akkori Csongrád Megyei Hírlap szerkesztőségéből érkezett 1973-ban” a Délmagyarországhoz, ahol „szeretett városával, Szegeddel foglalkozhatott. (...) A szerkesztőséget 1989-ben hagyta el, még dolgozott a Délvilágnál, hogy aztán a kilencvenes évek elejétől a Magyar Nemzet munkatársa legyen. (...) Könyvei és cikkei nyomán Szeged nevével főkapták a fél országot. Suttog a város? – bukkant fel minduntalan írásaiban, már a nyolcvanas évektől, mely „suttogások” révén a szerző a hivatalosan nem létező, láthatatlan világokból merített témákat, kurucos-dacos hangvételt és következtetéseket, megnyerve ezzel olvasói szeretetét és a szakma elismerését, a Táncsics-díjat. (...) Kiszorult a (...) Magyar Nemzetből. (...) Ha találok, szakmánk sorsán busongott, fájlalva a valahai újságírást, ami örökre elveszett...”

elfogadott településhálózat-fejlesztési koncepció szerint” új szerepköre „azt jelenti, hogy az országgrésny terület politikai, társadalmi, gazdasági és kulturális központjává kell válnia a következő években”.

ALAPKŐ ÉS AVATÓ. Megszámlálhatatlan, annyi avatóünnepséget tartanak vagy a felszabadulás 30., vagy a XI. pártkongresszus tiszteletére.

„A Felső Tisza-part és a Maros utca találkozásánál új szállodát épített Szegeden a Hungarhotels Vállalat. Tegnap, Szegeden ünnepélyes keretek között helyezték el az új szálloda alapkövét” – kezdődik a július 5-i címlaphír. „Óvoda-bölcsőde együttes épül Tarjánban” – olvasható az augusztus 4-i lapban a cikk, a fotó alatt meg az, hogy „a bölcsőde alapjait készítik a DÉLÉP dolgozói”.

Örvendezik a július 12-i cím, ugyanis „május végén adta át a DÉLÉP az újszegedi víztornyot a vízműveknek”.

A Kossuth Lajos sugárút és a Püspök utca sarkán az új szegedi telefonközpont építése is nagy lendülettel halad, hogy még a jubileumi évben átadhassák: „Megkezdtek az előkészületeket a berendezések szerelésére” – viszi az augusztus 13-i címlapot a beszámoló és a főállványozott épületet mutató fotó. „Készül a kamaraszínház” – írjuk az augusztus 25-i két fotó alá, s beharangozzuk: „október 11-én kezdik meg a színház műszaki átadását”.

„Teherpróba a hídon” – híreljük augusztus 14-én. S azt is bejelentjük a három fotóval földobott címlapon, hogy „Avatás: augusztus 19-én”. Az augusztus 22-i tudósítás szerint „Csongrád megye a következő évekre is (...) marasztalja a hidépítőket, hiszen hamarosan átadják a forgalomnak a makói újjáépített Maros-hidat, (...) átépítik a szegedi Izabella hidat, újabb híddal szelik át a Tiszát Szegeden, és új közúti hidat óhajt a közlekedés Csongrádon is.”

Fedett uszoda helyett sportcsarnok

„1967-ben kezdődött a szegedi fedett uszoda, mint később kiderült, sportcsarnok tervezési munkája. 1968-ban kezdték meg az építést, 1969-ben 'áttervezték' a fedett uszodát, 1970-ben újból nekiláttak (ekkor már sportcsarnok) építésének. 1974. november 8-án pedig avatjuk a szegedi sportcsarnokot” – foglalja össze a fura építkezés történetét a november 6-i lapban „B. L.”, vagyis Bagaméry László. Többek között „Tóth András, a sportcsarnok igazgatója” ismertette sajtótájékoztatón „az új sportlétesítmény adottságait”. Kiderül: „valamennyi labda- és küzdő sportágnak versengési és edzési lehetőséget biztosít az új épület. A 44×22-es, nemzetközi méretű kézilabdapálya alkalmanként három részre választható, aszerint, hogy röplabda-, kosárlabda- vagy asztalitenisz-mérkőzéseket kívánnak rendezni. Két 16×12 méteres edzőterem áll a sportolók rendelkezésére, ahol a legkorszerűbb erő- és kondicionáló gépek, sportszerek segítik a felkészülés munkáját.”

A szegedi dirigens: Vaszy Viktor

SZEGED. „Az ötödik Turandotom” – nyilatkozta lapunknak augusztus 8-án „a pénteki premier dirigense: Vaszy Viktor.” *Sulyok Erzsébet* kérdéseire válaszolva elmondja: „körülbelül 15-18 filmhez komponáltam zenét. Sokat dolgoztam a rádióknak is. (...)”

Több felvételem is van, a teljes Bűvös vadász, néhány Puccini-opera, köztük a Turandot, amelyet egyébként kétszer tanítottam be és dirigáltam itt, a szegedi színházban, egyszer a Kolozsvári Nemzeti Színházban. Ha a két szabdterít hozzávesszük, ez az ötödik Turandotom. (...) Az eddigi próbák alapján azt mondhatom, a zenekar majdnem felkészült már, és az opera-előadásoknál ez a legfontosabb. A jó zenekar az énekeseket is inspirálja. A karmesternek pedig nemcsak a zenére kell figyelnie, hanem a színpadra, a dramaturgiára, a tartalomra. Ha átéli a teljességet,

a mű egészét, belső feszültsége – és nem ahogy a laikusok gondolják: az ütemezés, a kézmozgás – képes összerakni a zenekart, adott a jó előadás egyik feltétele.”

Vaszy Viktor ötödik alkalommal tanítja be és vezényli a Turandotot. FOTÓ: SOMOGYI KÁROLYNÉ

NAPI HÍREK

HÁZI MÚZEUM. „Ifj. Lele József 1967-ben kezdett érdeklődni Tápé népművészeti hagyományai iránt. 1971-ben egy házi múzeumot nyitott, ahol eddig mintegy 1500 jellegzetesen tápéi népművészeti és művészettörténeti tárgyat gyűjtött össze” (január 8., kedd).

KISVASÚT. „Az 1927-ben megnyitott kisvasút hét községet kapcsolt össze Szegeddel (...) Hálózata 80 kilométer hosszú, a két vonalszakaszon 27 megállóhely és 13 árukezelő rakodóhely van. A megengedett legnagyobb tengelynyomás 5, 5 tonna, a sebesség pedig 30 kilométer óránként. (...) A kisvasút már nem felel meg a követelményeknek...” (február 13., szerda).

TANÁCSULÉS. „Márfél millióval gazdálkodik idén is a városi tanács” – Szegeden (március 15., péntek).

43-AS ÚT. „A legfelső aszfaltreteg kivételével még az idén be kell fejezni a 43-as út Makói és Szeged közötti szakaszának átépítését, szélesítését. Az út 9 méter széles lesz” (április 30., kedd).

SZÉLMALOM. „Romjaiból föléledt a dorozsmai szélmalom. Az 1970-ben, a belvizek okozta rongálódás miatt összeomlott régi pontos másaként építették fel, vályogból. A szerkezet most ismét működőképes” (július 18., csütörtök).

28. IPARI VÁSÁR. A „28. Szegedi Ipari Vásár.” A „megnyitóját után már az első nap délutánján több ezer ember látogatott ki a Marx téri vásárvárosba” (július 20., szombat).

HIÁNYCIKK. „Néhány nap óta van igazi nyári kánikula, s máris megfogyatkozott, eltűnt a pultokról, hiányzik a vendéglőkből, éttermekből a sör” (augusztus 3., szombat).

MOTORCSÓNÁK EB. „Tegnap délután látványos zászlós felvonulással kezdődött meg a Tiszán a siklóhajók Európa-bajnoksága és a sporthajók magyar bajnoksági futama. 5 ezer sportrajongó volt kíváncsi tíz nemzet (...) legjobb motorcsónakosainak küzdelmére” (augusztus 11. vasárnap).

VILLAMOSKORSZERŰSÍTÉS. „A szegedi 1. számú villamosvonal korszerűsítése után a villamosok az úttest közepén járnak majd. A Közlekedési Vállalat szakemberi jelenleg az Anna-kúti csomópont átépítését végzik. Az elmúlt napokban fektették le a keresztelő síneket, s most az új vágányoknak készítik az alapot” (október 2., szerda).

ÁRADÁS. „A Maros árhulláma Makónál 325 centiméterrel tetőzött. Ez és a Tiszán levonuló árhullám Szegednél” megemeli a vízszintet. Az árhullám „megközelíti a 800 centiméteres vízmagasságot” (november 9., szombat).